

MÜZELERDE TALAN

500 eser yağmalanmış

Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nden 18 eserin çalınması buzdağının görünen kısmı. Sayım heyetinde yer alan Osman Altıntaş, “Müzeden en az 400-500 eser çalınmış” dedi. SELDA GÜNEYSU'nun haberi ■ 16. Sayfada

Son olarak 18 eserin çalındığı Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nde tablo vahim

Yıllardır süren yağma...

SELDA GÜNEYSU

ANKARA - Türkiye'nin önde gelen müzelerinden Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, yaşanan yeni hırsızlık vakasıyla tekrar gündemde. Önceki gün müzeden 13'ü ressam **Hoca Ali Rıza**'ya ait olmak üzere, toplam 18 eserin çalındığının açıklanması da tepkiye neden oldu.

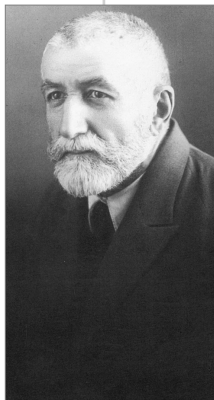
Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından oluşturulan 6 kişilik sayım heyetinde yer alan Doç. Dr. **Osman Altıntaş** Ankara Devlet Resim Heykel Müzesi'nde kurulduğundan beri, bilimsel olarak ilk defa sayımın yapıldığını söyledi. Müzenin envanter incelemesine de 4-5 yıl önce başladığını belirten Altıntaş, **"Biz, sadece sayım değil, envanter kayıtlarının doğruluğunu, eserlerin orijinal olup olmadığını, fiziki durumlarını da inceliyoruz. Gördüğümüz şu; devlet ulusal varlıklarımızı koruyamıyor, bir yağmadır gidiyor. Müze talan edilmiş durumda"** diye konuştu. Müzeden, en az 400-500 eserin çalındığını belirlediklerini kaydeden Altıntaş, **"Müze rep-**



rodüksiyon dolu. Çok sayıda sahte imzalı eser var. Orijinalleri çalınmış, yerlerine sahteleri konulmuş. Hoca Ali Rıza'nın 15-20'den fazla eseri yok şu anda. Şevket Dağ'dan, İbrahim

Çallı'ya kadar önemli ressamlarımızın eserleri kayıp. Şu anda sahte olduğu konusunda herkesin hemfikir olduğu tablolar teşhir salonunda sergileniyor, bu ne kadar ayıp. Ayrıca eserlerin saklanma koşulları da çok kötü. Yüzlerce eser tahrip olmuş. Bakanlık bir an önce harekete geçerek eserleri restore edip teşhir etmeli" dedi.

Bir dönem müzedeki eserlerin oluşturulmasında görev alan seçici kurul üyelerinden Prof. **Turan Erol** ise **"Ne yazık ki doğru dürüst bir idare yok. Bu durum 5-6 yıldır böyle"** dedi. 1960'tan bu yana birçok müzenin kuruluşunda emeği geçen Erol, müzenin başına getirilen kişinin önemine değinerek **"Türkiye'nin ikinci büyük müzesinin başına getirilen kişi, ülkece tanınmış olmalı. Şimdi müzelerin başına birileri atanıyor ama ne kadar yetkililer bilmiyoruz. Ayrıca Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nde bulunan eserlerin birçoğu, İstanbul Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nin koleksiyonlarından, Anadolu'daki il galerilerinin, Bursa, Konya, Antalya gibi müzelerin ve galerilerin koleksiyonlarından da getirildi. Devlet, çeşitli devlet dairelerinde bulunan ve gelişigüzel sergilenen eserleri de satın aldı. Bu müze böyle kurulmuştu"** dedi.



441 eserden 56'sı kaldı

Hoca Ali Rıza'nın çalışmaları üzerine kitap yazan yazar **Ömer Faruk Şerifoğlu**, Hoca Ali Rıza'nın 441 eserinin devletin himayesine verildiğini, ancak bugün devlet arşivlerinde ressama ait yalnızca 56 eserin kaldığını belirlediklerini söyledi. Şerifoğlu, **"Geriye kalan eserlere ne olduğu bilinmiyor. Araştırma yaparken konuyla ilgili olarak Milli Kütüphane ile görüşmüştük, ancak bize açıklama yapılmamıştı"** dedi. Şe-

rifoğlu, **"aslında çalışan eserlerin fotokopi olduğu"** yönündeki açıklamalara da değindi.

Hoca Ali Rıza'nın öğretmenlik yaptığı dönemde, derslerde kullanmak üzere desen defterlerinin bulunduğunu söyleyen Şerifoğlu, **"Eğer fotokopiden kastedilen o defterlerden, Hoca Ali Rıza zamanında taşbaskı olarak çoğaltılanlar ise bu baskılara sahte denilemez. Hoca kendi sağlığında bunları çoğaltmış"** diye konuştu.

Hoca Ali Rıza, öğretmenliği sırasında hazırladığı taslak defterine doğadan ya da akıldan karakalem birçok çizim yaptı. Bu çizimler, o dönemde canlı modelden çalışma olanağından yoksun öğrenciler için örnek oluşturuyordu. Karakalemin yanı sıra sulu-boya, guvaş ve yağlıboya ile çok sayıda manzara gerçekleştirdi. Doğayı, Üsküdar'ın eski sokaklarını, ahşap evleri ve çeşmeleri betimlediği manzaralarıyla kendi adıyla anılan bir okul oluşturdu. Türk manzara resmine çağdaş boyutlar kazandırdı.

**Hoca
Ali
Rıza**

Müzenin soygun tarihi

Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'ne bağlı olan Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nin önemi elbette müzede yer alan ünlü resamlara ait değerli tablolardan geliyor. Müzenin bünyesinde **Osman Hamdi Bey**'in **"Silah Taciri"**, **V. Vereshchagin**'in **"Tımur'un Mezarı Başında"**, **Zonaro**'nun **"Genç Kız Portresi"**, **Emel Cimcoz**'un **"Gazi'ye Şükran"** gibi pek çok eser bulunuyor.

1995'ten bu yana 5 kez soyulan müzede yer alan eserlerin birçoğu da kayıp. Bu kayıp eserlerin bazılarının çeşitli bakanlıklarda sergilenişi söyleniyor.

Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, Ulus'taki tarihi Türkocağı binasının restore edilmesi sonucu 1980'de faaliyete geçti. Çatısının bakım ve onarımı nedeniyle **"tadilata"** giren müze, 7 yıl boyunca kapalı kaldı, müzede bulunan eserlerin birçoğu da depoya kaldırıldı. 2008 Mart'ta Kültür ve Turizm Bakanı **Ertuğrul Günay**'ın da katılımıyla yeniden ziyarete açılan müze, çoğu ressam tarafından **"müzedeki eserlerin birçoğu bugün yer almayor"** şeklinde eleştirilmiş ve bu eserlere ne olduğu tartışılmıştı.

1995 yılındaki soygunda müzedeki Milli Kütüphane koleksiyonundan, uluslararası üne sahip bazı ressamların milyarlarca lira değerindeki yapıtları ile Ziraat Bankası'nın paha biçilemeyen 15 tablosunun kaybolduğu açıklanmış, ancak daha sonra kaybolan eserlerin 15 değil, 100'ü aştığı ortaya çıkmıştı. Yine aynı dönemde Sayıştay Genel Sekreterliği bu durum üzerine

müzenin 10 yıldan beri denetlenmediğini belirtmişti. Müzeden 1997'de ise 31 eser daha çalınmıştı. Bu eserlere daha sonra ne olduğu da açıklanmadı.

2002'DE 99 ESER KAYIP

Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2002'de Türkocağı koleksiyonundan 64, Milli Kütüphane koleksiyonundan 22, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü'nün demirbaşından 11 ve Ankara Devlet Resim Heykel Müzesi'nin demirbaşından 2 adet tablonun kaybolduğunu açıklamıştı. Bu koleksiyonlarda yer alan eserlerin de Ankara Devlet Resim Heykel Müzesi'nde bulunduğu belirtilmişti.

2007'de ise müzenin bahçesinde bulunan iki bronz heykel güpegündüz çalınmış ve dönemin Güzel Sanatlar Genel Müdürü **Mustafa Atalar**, **"Heykellerin envanter kaydı yoktu ve eser niteliğinde değildi"** türünden açıklamalarda bulunmuştu. Son soygun ise geçen yıl ocak ayında meydana gelmişti. Müzeden ressam **İbrahim Çallı**'nın bir, ressam **Şevket Dağ**'ın iki tablosu çalınmıştı. Eserleri çalan kişininse müzenin güvenlik görevlisi olduğu belirtilmişti.

441 ESERE NE OLDU?

2006'da ise Dışişleri Bakanlığı, bakanlığın koridorlarında sergilenmek üzere müzeden resim talep etmişti. Maliye Bakanlığı'nda da müzeye ait **Hikmet Onat**'ın tablolarının yer aldığı belirtiliyor. Müzede bulunan **Fikret Mualâ**'ya ait tabloların birkaçının da kaybolduğu ve henüz bulunamadığı dile getiriliyor.